

Nr 372.

Av herr Gustafson i Göteborg m. fl., om statsbidrag och lån till Stiftelsen Guldhedens studiehem i Göteborg.

Vid höstterminens början år 1951 inflyttade folkskoleseminariet för kvinnliga elever, Göteborg, i seminariets nybyggnad inom stadsdelen Guldheden. Denna stadsdel består uteslutande av nyuppförda bostadsfastigheter med små möjligheter att erbjuda någon större tillgång på möblerade rum. Sådana tarvas i ganska stort antal av de seminariestuderande. Sammanlagda antalet elever vid de båda folkskoleseminarierna är f. n. 458 (219 manliga och 239 kvinnliga) av vilka över hälften, eller ca 260, är hemmahörande på orter utanför Göteborg och således måste hyra rum i staden.

Endast 17 st. av de *kvinnliga* seminarieelever, som hyr rum, har lyckats erhålla bostad inom stadsdelen Guldheden. De övriga har måst söka sig utom denna stadsdel. De närmast liggande områdena har en bebyggelse till stor del bestående av mycket gamla, omoderna hus (vilket också gäller för manliga seminariets närmaste omgivning). Då seminaristerna ofta har eftermiddagslektioner blir de för undvikande av fördyrande och tidsspillande resor ofta hänvisade till de bostäder, som här bjudes.

Det för varje år växande antalet studerande i Göteborg gör att tillgången på möblerade rum icke svarar mot den oerhört stora efterfrågan. För seminaristernas vidkommande har därvid tillkomsten av medicinska högskolan och det ständigt ökade elevantalet vid Chalmers tekniska högskola gjort bostadsfrågan mera svårlöst än förut. Dessa högskolor är belägna i närheten av seminarierna, och deras elever söker således bostad inom samma delar av staden som seminaristerna. Till detta kommer att Göteborgs sjukhusdirektion i största möjliga utsträckning söker hyra eventuellt befintliga rum inom Guldheden för personalen vid Sahlgrenska sjukhuset.

Inom överskådlig framtid synes nu någon liten ljusning i läget kunna skönjas. För högskolestudenter har under de senaste åren tillkommit tre studenthem, varav de två åtnjutit direkt statligt stöd. Dessa hem innehåller sammanlagt ca 175 rum. Dessutom planeras f. n. för de seminariestuderande ett hem med ca 80 rum. För att åstadkomma det sistnämnda bildades i mars 1949 stiftelsen Guldhedens studiehem, som enligt stadgarnas § 1 har till uppgift att »till självkostnadspris tillhandahålla bostäder åt studerande, som förbereda sig för lärarbanan».

Göteborgs stad reserverade för studiehemmets räkning en tomt i närheten av seminariet på Guldheden, och stiftelsen inriktade omedelbart sitt

arbete på att skaffa det erforderliga grundkapitalet, som måste vara av anseelig storlek för att icke hyrorna skulle bli alltför höga i studiehemmet.

Bakom stiftelsen står medlemmar ur de fyra kristliga lärarsammanslutningarna: Förbundet för kristen fostran, Förbundet kristna seminarister och lärare, Sveriges kyrkliga lärarförbund samt Lärarinnornas missionsförening. Bland övriga stiftare kan här nämnas rektorerna och inspectores vid de båda folkskoleseminarierna. Självfallet kommer vid uthyrningen av rummen de principer att följas, som bl. a. Göteborgs stadsfullmäktige i sitt beslut om fri tomtupplåtelse formulerat och där det säges att studiehemmet skall stå öppet för alla elever vid stadens folkskoleseminarier, oavsett om de tillhörde viss eller vissa organisationer eller någon särskild religiös rörelse.

Bland de ovannämnda föreningarnas medlemmar finns ett starkt och offervilligt intresse för saken, och bland dem och andra lärare i Göteborg med omnejd har insamlats över 60 000 kr. De västsvenska landstingen har tillsammans anslagit 25 000 kr., vartill kommer anslag från kommuner inom motsvarande landstingsområden, sammanlagt 17 000 kr. Företag och korporationer av olika slag har bidragit med gåvor in natura och i kontanter. Kollektor har för ändamålet upptagits i Skara och Göteborgs stift.

Göteborgs stad har, förutom att den på ett tidigt stadium reserverade tomt för studiehemmet, genom stadsfullmäktiges beslut vid två tillfällen givit stiftelsen betydelsefullt stöd: hösten 1952 erhöll stiftelsen från Olof och Caroline Wijks fond ett anslag på 262 000 kr., och hösten 1953 befriades stiftelsen från skyldighet att erlägga den på studiehemmets tomt belöpande tomträttsavgälden, uppgående till 4 960 kr. per år.

Till dags dato har stiftelsen på olika vägar hopbragt ett kontant grundkapital på tillhoppa 417 000 kr., vartill kommer förmånen av avgiftsfri tomtupplåtelse.

Enligt avtalet med Göteborgs stad var tomten reserverad för studiehemmet under förutsättning att byggnadsarbetena påbörjades senast före utgången av 1953. Under höstens lopp 1953 erhöles preliminärt besked att statliga byggnadslån komme att beviljas för hemmet. I det läget beslutade stiftelsen att igångsätta byggnadsarbetena. Det första spadtaget togs i slutet av sistlidna november månad. Schaktnings- och sprängningsarbeten pågår för närvarande.

Studiehemmet, som kommer att innehålla 73 enkelrum och 4 st. dubletter för gifta seminarister, restaurang för 150—200 matgäster per måltid (andra seminarister än de på hemmet boende skall således erbjudas måltidsinackordering), samlingssal, vardagsrum, personalbostäder, överspelnings- och hobbylokaler, beräknas kosta 1 760 000 kr. (inkl. inventariekostnad). Hemmet är ämnat att stå färdigt vid vårterminens början 1955.

Ritningar, finansieringsplan och driftkalkyl kommer att ställas till utskottets förfogande.

Under senare år har staten genom sociala stödåtgärder sökt hjälpa olika grupper av studerande, såväl gymnasister som högskolestuderande av skilda slag. Det är tack vare det starka statliga stödet i form av subventioner till studentbostadshus och direkta anslag till inköp av inventarier (f. n. 1 100 kr. per rum) som de studenthem, som redan byggts eller f. n. är under uppförande, över huvud taget kunnat komma till. En annan grupp av studerande, som till ungefär hälften består av studenter, har emellertid lämnats helt utanför, nämligen de studerande vid vårt lands folkskoleseminarier.

Utredningar, planläggning och insamlingsarbete i samband med Guldhedens studiehem har utförts oavlönat och är upplagt efter ideella linjer. De direkta utgifterna för detta arbete (porton, trycksaker, resor o. d.) under de gångna fem åren uppgår till 6 197 kr. Härtill kommer givetvis sedan arkitekt- och konstruktörsarvodena, lösen för handlingar m. m. Trots alla ansträngningar som gjorts att sänka byggnadskostnaderna och övriga utgifter visar dock de preliminära kalkylerna att hyrorna tenderar att bli för höga. Den enda återstående möjligheten att nedbringa ränteutgifterna och därmed hyrorna synes vara att staten på något sätt ekonomiskt stöder den sak det här gäller. Ett studentbostadshus av motsvarande storlek kan enligt nu gällande bestämmelser räkna med statligt bidrag i form av subventioner och anslag till inventarier till ett sammanlagt belopp av över 500 000 kr. Till Guldhedens studiehem har från statens sida hittills icke lämnats något stöd utöver det tillägglån, som utgår enligt vanliga normer till bostadsbyggande (till Guldhedens studiehem ca 70 000 kr.).

Göteborgs drätselkammare anförde i yttrande till stadsfullmäktige vid behandlingen av stiftelsens framställning om fri tomtupplåtelse följande: »Studenthemmet i Johanneberg betraktas enligt den statliga låneförfattningen som ett allmännyttigt företag, medan det planerade studiehemmet i Guldheden enligt samma författning betraktas som ett enskilt företag. Då emellertid båda stiftelserna arbeta för ett och samma syfte, nämligen att bereda bostäder till rimliga priser för vid vissa högre läroanstalter här i staden studerande, synes det förhållandet, att den statliga författningen klassificerar de båda stiftelserna olika, icke utgöra hinder för kommunalt stöd åt Stiftelsen studiehemmet Guldheden.»

På samma sätt synes ett statligt stöd starkt kunna motiveras.

Detta stöd från statens sida skulle kunna tänkas utgå dels som ett direkt anslag till inköp av rumsinventarier, beräknat efter 1 100 kr. per rum eller tillsammans 89 100 kr., dels som ett låneanslag som bidrag till byggnadskostnaderna.

Under hänvisning till ovanstående hemställas,

att riksdagen måtte bevilja Stiftelsen Guldhedens studiehem, Göteborg, ett anslag till inköp av rumsinventarier på sammanlagt 89 100 kr. samt

ett ränte- och amorteringsfritt lån på 150 000 kr. som bidrag till byggnadskostnaderna.

Stockholm den 27 januari 1954.

Olof Nilsson.

Birger Utbult.

Sven Gustafson
i Göteborg.

C. O. Carlsson.

Carl E. Johansson.

Brita Elmén.

Carl S:son Schmidt.

Ture Königson.

Walter Edström.

Axel Gustafsson
i Borås.